

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak* tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

2024 yılı Mayıs ayında yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi kapsamında, birçok kamu kurumunda olduğu gibi Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı taşra teşkilatlarında da sözleşmeli personel istihdamına son verilmiştir. Bu uygulamanın somut bir örneği, Hakkâri ilimiz Yüksekova ilçesinde Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesinde Eğitim Yönetim Sistemi (EYS) kapsamında sözleşmeli olarak çalışan yaklaşık 100 kişinin işten çıkarılmasıdır.

İlgili personelin büyük çoğunluğu, bulunduğu hanelerin tek gelir kaynağı konumundadır. Uygulama ile birlikte, özellikle kadın çalışanlar, genç emekçiler, tek ebeveynli aile bireyleri, sağlık sorunları olan yurttaşlar ve kırsal bölgede yaşayan kişiler doğrudan yoksulluğa itilmiştir. Hane halkı gelirlerinde yaşanan ani kayıplar, barınma, gıda, eğitim ve sağlık gibi temel yaşam haklarını tehdit edecek boyutlara ulaşmıştır.

Yine iş akitleri feshedilen personelin arasında, kanser, kalp rahatsızlığı, bağışıklık sistemi hastalıkları gibi kritik sağlık sorunlarıyla mücadele eden bireyler de bulunmaktadır. Bu kişilerin sosyal güvenceden yoksun kalması, yalnızca maddi bir kayıp değil, aynı zamanda yaşam hakkına yönelik dolaylı bir müdahaledir. Anayasa'nın 56. maddesi uyarınca "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir." denilmekte ve bu hak devletin koruma sorumluluğu altına alınmaktadır. Ancak işten çıkarmalar sonrası SGK kapsamından çıkarılan hastaların tedavi süreçlerinin kesintiye uğradığına ilişkin vakalar kamuoyuna ve tarafımıza yansımıştır.

Öte yandan, söz konusu kararların hangi somut hizmet verimliliği, mali gerekçe veya performans kriterlerine göre alındığı belirsizdir. Bu durum hem hukuki hem de etik açıdan ciddi sorunlar doğurmaktadır. Kapsamlı bir kamu politikasının, ancak şeffaflık, hesap verebilirlik ve nesnel kıstaslar temelinde yürütülmesi mümkündür.

Ayrıca, Hakkâri gibi ülkenin kalkınmada öncelikli, sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında sonlarda yer alan illerinde, kamusal istihdam politikaları, yalnızca bireysel kazanç değil, aynı zamanda bölgesel istikrar, toplumsal barış ve gençlerin geleceğe tutunması açısından da

stratejik bir işleve sahiptir. Bu bölgelerde istihdamı azaltan her uygulama, devletin bölgeye olan sorumluluğundan geri çekilmesi anlamına gelmektedir.

Aynı zamanda, işine son verilen sözleşmeli personelin yerine herhangi bir kadrolu atama yapılmamış; bu durum, başta yaz spor okulları, yüzme havuzları, gençlik merkezleri ve kırsalda yürütülen sosyal programlar olmak üzere birçok faaliyetin durmasına veya aksamasına yol açmıştır. Bu, doğrudan kamusal hizmetin niteliğinde gerileme anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda ortaya çıkan tablo, sadece tasarruf adı altında alınan teknik bir idari kararın ötesindedir. Bu karar;

- Anayasal güvence altındaki çalışma hakkı,
- Sağlık hakkı,
- Sosyal güvenlik hakkı,
- Kamu hizmetine erişim hakkı,
- Ve bölgesel eşitlik ilkesi bakımından ciddi sonuçlar doğurmakta ve kamu vicdanında derin bir yara açmaktadır.

Yüksekova ilçesinde görev yapan kamu personelinin haklarının korunması, sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı bölgelerde adil temsiliyetin sağlanması ve kamu idaresinin sosyal sorumluluk ilkesine uygun hareket etmesi gerektiği kanaatindeyiz. Bu çerçevede, Hakkâri/Yüksekova'daki kamusal istihdamın tasarruf tedbirleri gerekçesiyle keyfi ve bütüncül bir biçimde daraltılmasının kamu hizmetinin sürekliliği, toplumsal refah ve kamu yararı açısından uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda, iş akdi sonlandırılan sözleşmeli personelin mevcut mağduriyetlerinin giderilmesi ve kamu hizmetlerinin aksamadan devam etmesi adına, söz konusu çalışanların yeniden istihdam edilmesine yönelik bir düzenleme yapılması hem kamu yönetimi ilkeleri hem de sosyal devlet anlayışı açısından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Yüksekova Gençlik ve Spor Merkezi'nde EYS kapsamında görev yapan sözleşmeli personelin iş akitlerinin feshedilmesine ilişkin idari ve mali gerekçeler nelerdir? Söz konusu karar alınmadan önce hangi kurum içi değerlendirme, analiz veya ihtiyaç tespiti yapılmıştır?
2. Tasarruf tedbirleri kapsamında uygulanan bu işten çıkarmalarda, bölgenin sosyo-ekonomik durumu göz önünde bulundurulmuş mudur? Hakkâri/Yüksekova gibi kalkınmada öncelikli bir bölgede kamu istihdamının daraltılmasının sosyal etkilerine dair herhangi bir etki analizi çalışması yapılmış mıdır?
3. İş akdi sona erdirilen çalışanların kaç, hane içerisindeki tek gelir sağlayıcı konumundadır? Bakanlığınız bu bilgiye sahipse, söz konusu kişilere yönelik neden herhangi bir alternatif geçim modeli, sosyal destek programı ya da geçici istihdam mekanizması oluşturulmamıştır? Bu kapsamda, mağduriyetlerin giderilmesi ve kamu hizmetlerinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla, söz konusu personelin yeniden istihdam edilmesine yönelik bir planlama yapılmakta mıdır?
4. İş akdi sonlandırılan çalışanlardan kaç sağlık açısından özel duruma sahiptir (örneğin kanser, kalp hastalığı, engellilik gibi kronik durumlar)? Bu kişilerin tedavi süreçlerinin devamlılığı açısından sosyal güvenlik hakkının korunmasına yönelik özel bir uygulama geliştirilmiş midir?
5. İş akdi feshedilen personelin, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı diğer birimlerde (gençlik merkezleri, kültür-sanat projeleri, yaz spor okulları vb.) geçici ya da sürekli biçimde istihdam edilmesi yönünde herhangi bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bakanlık bu kişilere yönelik yeni bir yerleştirme veya görevlendirme planı hazırlamayı planlamakta mıdır?
6. Yüksekova ilçesinde söz konusu personelin işine son verilmesinin ardından, gençlik ve spor hizmetlerinin yürütülmesinde ne gibi aksamalar yaşanmıştır? Yaz okulları, yüzme havuzları, gençlik etkinlikleri gibi kamu hizmetlerinin sürekliliği nasıl sağlanmaktadır?
7. İşten çıkarılan personele yönelik, İŞKUR işsizlik ödeneği, SGK prim desteği, geçici sosyal yardım veya danışmanlık hizmeti gibi bir destek paketi uygulanmakta mıdır ya da planlanmakta mıdır? Bu kişilere yönelik psiko-sosyal destek hizmetleri sunulmuş mudur?
8. Bu uygulamanın ardından Bakanlığınızca hazırlanmış bir iç denetim raporu, performans değerlendirmesi, kamu hizmet etkisi analizi veya risk değerlendirme belgesi mevcut mudur? Varsa bu belgeler kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
9. Kamusal istihdam politikalarının bölgesel eşitsizlikleri gidermeye dönük olarak yeniden yapılandırılması planlanmakta mıdır? Özellikle Hakkâri/Yüksekova gibi bölgelerde kamu hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak adına, iş akdi sona erdirilen sözleşmeli personelin yeniden görevlendirilmesine yönelik kapsamlı bir istihdam politikası geliştirilmesi planlanacak mıdır?